

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาภาพลักษณ์ของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีการรวบรวมเก็บข้อมูลวิจัยจากการสัมภาษณ์ญาติผู้ต้องขังที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังที่เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษานิติศาสตร์ อาชีพ ความสัมพันธ์กับผู้ต้องขัง และจำนวนครั้งในการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขัง วิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง 2) เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้ญาติผู้ต้องขังสำหรับการวิจัย ได้แก่ ญาติของผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัด เรือนจำละ 100 คน รวม 200 คน โดยวิธีการบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อนำเสนอในรูปแบบตารางและการบรรยายประกอบตาราง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของญาติผู้ต้องขัง ที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ตอนปลาย ด้านภูมิลำเนา พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับด้านอาชีพ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ด้านความสัมพันธ์กับผู้ต้องขัง พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังในฐานะสามี/ภรรยา และด้านจำนวนครั้งที่มาเยี่ยมผู้ต้องขัง พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มาเยี่ยมผู้ต้องขังเป็นครั้งที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของญาติผู้ต้องขัง ที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ตอนปลาย

ด้านภูมิถิ่น พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับด้านอาชีพ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ด้านความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังในฐานะสามี/ภรรยา และจำนวนครั้งที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังส่วนใหญ่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังเป็นครั้งแรก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง พบว่า ภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขังด้านกายภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านบุคลากร พบว่า อยู่ในระดับมากเมื่อแยกรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงสองด้านที่อยู่ในระดับน้อย สำหรับผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง พบว่า ภาพลักษณ์เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขังด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกรายข้อ พบว่า มีเพียงสองด้านที่อยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกรายข้อ พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับน้อย ด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงสองด้านที่อยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกรายข้อ พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง ด้านกายภาพ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่ากรมเขตท้องสุหาระหว่างชายกับหญิง ด้านบุคลากร พบว่า ญาติผู้ต้องขังให้ข้อเสนอแนะว่าควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้ใช้วาจาอ่อนโยน ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของเรือนจำ ด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงอาหารของผู้ต้องขังให้มีคุณภาพมากขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง ด้านกายภาพ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรสร้างหลังคาบริเวณที่จอดรถยนต์ ด้านบุคลากร พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้ใช้วาจาอ่อนโยน ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของเรือนจำ ด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงอาหารของผู้ต้องขังให้มีคุณภาพมากขึ้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความประทับใจและสิ่งที่การปรับปรุงเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขังเรียงตามลำดับ พบว่า ความประทับใจ

ด้านที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านสวัสดิการเรือนจำ อันดับที่ 2 คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ อันดับที่ 3 คือ ด้านกายภาพ และอันดับที่ 4 คือ ด้านบุคลากร ส่วนสิ่งที่ควรปรับปรุง พบว่า สิ่งที่ควรปรับปรุงด้านที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านบุคลากร อันดับที่ 2 คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ อันดับที่ 3 คือ ด้านกายภาพ และอันดับที่ 4 คือ ด้านสวัสดิการ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความประทับใจและสิ่งที่ควรปรับปรุงเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขังเรียงตามลำดับ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความประทับใจด้านที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านสวัสดิการเรือนจำ อันดับที่ 2 คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ อันดับที่ 3 คือ ด้านกายภาพ และอันดับที่ 4 คือ ด้านบุคลากร ส่วน สิ่งที่ควรปรับปรุง พบว่า สิ่งที่ควรปรับปรุงด้านที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านบุคลากร อันดับที่ 2 คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ อันดับที่ 3 คือ ด้านกายภาพ และอันดับที่ 4 คือ ด้านสวัสดิการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลจากข้อค้นพบได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของญาติผู้ต้องขัง ผลการวิจัยพบว่า ญาติผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะที่เหมือนกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ตอนปลาย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาตี สุภาพผล (2545 : 67) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาพลักษณ์เรือนจำในทัศนะของญาติผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม และเรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ญาติของผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง แสดงให้เห็นว่าญาติของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ก่อนข้างจะมีฐานะยากจน ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย คงจะไม่สามารถประกอบอาชีพอื่นใดได้นอกจากอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น อาชีพค้าขาย หรือหาบเร่ หรือแผงลอย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้านอาชีพของญาติผู้ต้องขัง ที่พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและประกอบอาชีพส่วนตัว การประกอบอาชีพดังกล่าวเป็นการประกอบอาชีพที่เลี้ยงชีพไปวัน ๆ คงไม่สามารถที่จะมีเงินเหลือเก็บ หรือส่งบุตรหลานให้เรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับสถิติของกรมราชทัณฑ์ที่พบว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จึงทำให้ต้องไปกระทำผิดกฎหมายหาเงินช่วยเหลือครอบครัว เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือค้ายาเสพติด ฯลฯ ส่วนภูมิลำเนาของญาติผู้ต้องขัง พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะว่าเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในจังหวัดใดก็จะควบคุมผู้ที่กระทำผิดในจังหวัดนั้น มีเพียงส่วนน้อยที่ผู้ต้องขังขอย้ายกลับ

ภูมิอำนาจ ทั้งนี้ เนื่องจากมีระเบียบ และกฎเกณฑ์ใช้บังคับ ดังนั้น จึงทำให้ภูมิอำนาจของญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านความสัมพันธ์กับผู้ต้องขัง พบว่า ญาติผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังที่เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังในฐานะสามีหรือภรรยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาดี สุภาพผล (2545 : 67) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาพลักษณ์เรือนจำในทัศนะของญาติผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม และเรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ญาติของผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังในฐานะสามีหรือภรรยา แสดงให้เห็นว่าความผูกพันระหว่างสามีกับภรรยาเป็นความผูกพันที่มีมากกว่าความผูกพันด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่าสามีและภรรยาจะมีบุตรเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้เกิดความห่วงใยและเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ เมื่อต้องขาดคนใดคนหนึ่ง ดังนั้น ญาติผู้ต้องขังที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังจึงเป็นสามีหรือภรรยา มากกว่าความเกี่ยวข้องด้านอื่นๆ

2. ภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง พบว่า

ภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง ด้านกายภาพและด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก มีเพียงด้านการประชาสัมพันธ์และด้านสวัสดิการของเรือนจำที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ภาพลักษณ์เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของญาติผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่าเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาเป็นเรือนจำที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกักหนัดไทยแล้ว ญาติผู้ต้องขังจึงไม่จำเป็นต้องเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังบ่อยครั้ง จึงทำให้ญาติผู้ต้องขังมาเยี่ยมผู้ต้องขังจำนวนน้อย ไม่บ่อยอัด การให้บริการต่างๆ แก่ญาติ จึงสามารถให้บริการได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งง่ายต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ส่วนเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเรือนจำที่ควบคุมผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างพิจารณาคดี จำเป็นอย่างยิ่งที่ญาติจะต้องเข้าเยี่ยมทุกวันเพื่อปรึกษาหารือด้านคดีความ จึงทำให้ญาติผู้ต้องขังเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในแต่ละวันมีเป็นจำนวนมาก การให้บริการญาติผู้ต้องขังจึงเกิดปัญหาอุปสรรคมากมาย ดังนั้นภาพลักษณ์ของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงค่อนข้างแตกต่างกันในด้านกายภาพและด้านบุคลากร ส่วนภาพลักษณ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านสวัสดิการเรือนจำอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะว่าทั้งเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์จึงต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นด้วย จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการปรับปรุงข่าวสารต่าง ๆ ของเรือนจำให้เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์ไม่เลขจัดสรรงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับเรือนจำแต่อย่างใด การดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ของเรือนจำปัจจุบันใช้เงินนอกงบประมาณ เช่น เงินจากร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง หรือเงินที่ได้รับจากการบริจาคจาก

หน่วยงานหรือมูลนิธิต่าง ๆ สำหรับด้านสวัสดิการของเรือนจำในทัศนะของญาติผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้น การจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังจึงไม่เพียงพอหรืออย่างทั่วถึงกับจำนวนผู้ต้องขังได้ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณจากราชการแผ่นดินที่มีต่อเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ละด้านไม่เพียงพอการดำเนินการในแต่ละด้าน เช่น กรมราชทัณฑ์จัดสรรงบประมาณด้านอาหารให้แก่ผู้ต้องขังเพียง วันละ 30.85 บาท ต่อจำนวนผู้ต้องขัง 1 คน ซึ่งในจำนวนเงินดังกล่าวเป็นการรวมค่าข้าวสาร ค่าเครื่องปรุงอาหาร และค่าเชื้อเพลิง (แก๊สหุงต้ม) ในขณะที่เดียวกันเรือนจำจะต้องจัดอาหารให้ผู้ต้องขังวันละ 3 มื้อ กับข้าวมื้อละ 3 อย่าง ซึ่งเมื่อพิจารณาจำนวนเงินที่กรมราชทัณฑ์จัดสรรค่าอาหารให้ผู้ต้องขังแล้ว เรือนจำจึงไม่สามารถที่จะจัดอาหารที่มีคุณภาพให้กับผู้ต้องขังได้ นอกจากนี้งบประมาณในด้านอื่น ๆ ที่เรือนจำได้รับจัดสรรจากราชการแผ่นดิน เช่น งบประมาณด้านเครื่องอุปโภค ด้านนันทนาการ ด้านการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุ รวมทั้งประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ ดังนั้นจึงทำให้ภาพลักษณ์ของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านประชาสัมพันธ์และด้านสวัสดิการจึงไม่แตกต่างกัน คือ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสภาพของเรือนจำ พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าเรือนจำควรแยกห้องสุรา ระหว่างชายกับหญิง ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นไปข้อเท็จจริงที่ญาติพบเห็น เนื่องจากห้องสุราสำหรับญาติผู้ต้องขังของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา มีเพียงห้องเดียวและเป็นห้องสุรารวม ซึ่งในบางครั้งต้องมีการรอกิวเข้าห้องสุรา ดังนั้น ญาติผู้ต้องขังจึงแนะนำให้มีการสร้างห้องน้ำใหม่เพิ่มเติมในลักษณะแบ่งแยกกันระหว่างห้องน้ำชายกับห้องน้ำหญิง ซึ่งแตกต่างกับเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับข้อเสนอแนะของญาติผู้ต้องขังต่อการพัฒนาเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ญาติผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าเรือนจำควรสร้างหลังคาบริเวณที่จอดรถยนต์ ทั้งนี้เพราะญาติไปเยี่ยมผู้ต้องขังในแต่ละวันมีจำนวนมาก จึงทำให้ระยะเวลาในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาและญาติก็ต้องใช้เวลานานในการรอคอยเยี่ยมญาติในแต่ละครั้งด้วยเช่นกัน ซึ่งทำให้รถยนต์ของญาติผู้ต้องขังต้องจอดตากแดดเป็นเวลานาน

สำหรับด้านบุคลากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า ญาติที่เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ข้อเสนอแนะในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ได้เสนอแนะให้เรือนจำอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีการใช้วาจาที่อ่อนโยนกับญาติผู้ต้องขัง ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของเรือนจำ และการปรับปรุงอาหารของผู้ต้องขังให้มีคุณภาพดีขึ้น การเสนอแนะดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะว่าการที่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการเยี่ยม

ผู้ต้องขัง ต้องให้บริการต่อญาติผู้ต้องขังจำนวนมาก ซึ่งปัญหาของญาติผู้ต้องขังย่อมมีมากคล้ายเช่นกัน และมีปัญหาในลักษณะที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การรับรู้และความเข้าใจของญาติผู้ต้องขังต่อการอธิบายในสิ่งต่าง ๆ ที่สงสัยหรือไม่เข้าใจก็มีความแตกต่างกัน รวมทั้งญาติผู้ต้องขังบางคนก็มีความวุ่นวาย ใจร้อน ไม่ค่อยรับฟังเหตุผล ดังนั้นในบางครั้งจึงเกิดการกระทบกระทั่ง หรือการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมระหว่างญาติผู้ต้องขังกับเจ้าหน้าที่ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำเว็บไซต์ของเรือนจำ นั้น ทั้งนี้เนื่องจากในยุคปัจจุบันเป็นยุคไอทีและยุคแห่งการสื่อสาร หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนส่วนใหญ่จะมี เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ภารกิจของหน่วยงาน แต่ทั้งเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังไม่มีเว็บไซต์ของหน่วยงานแต่อย่างใด และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงอาหารของผู้ต้องขังให้มีคุณภาพดีขึ้นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ด้านสภาพลักษณะของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่ได้กล่าวข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพลักษณะเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา ด้านกายภาพและด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาจะต้องพยายามรักษาภาพลักษณ์ทั้งสองด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายชื่อของด้านกายภาพแล้ว พบว่า ข้อที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ความชัดเจนจากการพูดคุยระหว่างญาติกับผู้ต้องขัง ดังนั้น เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ญาติกับผู้ต้องขังสามารถพูดคุยได้ยินชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การขยายห้องเยี่ยมญาติให้มีขนาดกว้างมากขึ้น ใช้ฉากกันช่องเยี่ยมญาติแต่ละช่องออกจากกัน จัดจำนวนญาติเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังแต่ละครั้งไม่มากจนเกินไป หรือจัดเสียงดังอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการพูดคุยระหว่างญาติกับผู้ต้องขัง เช่น เสียงเด็กวิ่ง เสียงเด็กเล่นกัน หรือเสียงที่เกิดจากญาติผู้ต้องขังรายอื่นที่พูดคุยเสียงดังจนเกินไป เป็นต้น สำหรับด้านบุคลากร ข้อที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การใช้วาจาที่สุภาพ ถอนโยนของเจ้าหน้าที่กับญาติผู้ต้องขัง และการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับญาติผู้ต้องขัง ซึ่งถือได้ว่าการใช้วาจาของเจ้าหน้าที่เป็นหน้าด่านแรกของเรือนจำ ซึ่งหากว่าเรือนจำสามารถดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้ประสบความสำเร็จมากเพียงใด แต่การใช้วาจาของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ หรือคำพูดในลักษณะที่ชวนญาติผู้ต้องขังทะเลาะ ย่อมทำให้ญาติผู้ต้องขังมีทัศนคติต่อสภาพลักษณะเรือนจำในเชิงลบ ดังนั้น เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาจะต้องทำการอบรมเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับการใช้วาจาที่สุภาพ ถอนโยนกับญาติผู้ต้องขังหรือบุคคลโดยทั่วไป รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อญาติผู้ต้องขัง ซึ่งจะ

ต้องถือว่าญาติผู้ต้องขังคือลูกค้าที่สำคัญของเรือนจำที่จะต้องให้การดูแล เอาใจใส่ และให้บริการอย่างเต็มความสามารถโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเจ้าหน้าที่ในภาพรวมขณะที่มีการประชุม ประจำเดือน หรือการอบรมเป็นรายบุคคล หรือการพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เจ้าหน้าที่ที่มีความใจเย็น สุขุม เป็นผู้ทำหน้าที่แทน เป็นต้น

1.2 ผลการวิจัยด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสวัสดิการของเรือนจำกลาง พระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาจะต้องเร่งแก้ไขปรับปรุงด้านการประชาสัมพันธ์และด้านสวัสดิการของเรือนจำ ให้มีภาพลักษณ์ที่อยู่ในระดับ มากให้ได้เหมือนกับด้านกายภาพและด้านบุคลากร สำหรับด้านการประชาสัมพันธ์ สิ่งที่ต้องปรับปรุงเป็นอันดับแรก คือ การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ การเชิญสื่อมวลชนเข้าทำข่าวกิจกรรมของเรือนจำ การจัดมุมการเรียนรู้ของญาติผู้ต้องขัง โดยมีวารสาร จุลสารของเรือนจำและของกรมราชทัณฑ์ ให้ญาติผู้ต้องขังสามารถหยิบอ่านได้ง่าย ซึ่ง สื่อต่าง ๆ คือ กระจกเสียงของเรือนจำที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มีความชัดเจน และสามารถศึกษา ได้หลายครั้ง รวมทั้งการจัดทำเว็บไซต์ของเรือนจำ เพื่อให้ญาติผู้ต้องขังหรือบุคคลทั่วไปสามารถ สืบค้นข้อมูลได้สะดวก เป็นต้น สำหรับด้านสวัสดิการของเรือนจำ สิ่งที่จะต้องปรับปรุงเป็นการ เร่งด่วน คือ การปรับปรุงด้านอาหารและด้านที่นอนของผู้ต้องขัง โดยด้านอาหารของผู้ต้องขังจะต้อง กำชับให้ผู้ประมวลอาหารผู้ต้องขังให้ส่งอาหารดิบที่มีคุณภาพ มีความสด และเต็มจำนวนกิโลกรัมที่ได้ สั่งไว้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบด้านการปรุงอาหาร จะต้องระมัดระวังอย่าให้อาหาร ดิบหรืออาหารที่ปรุงเสร็จแล้วสูญหาย และชิมอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วด้วยตนเองทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะ ได้ทราบรสชาติของอาหารอย่างแท้จริง ส่วนด้านที่นอนของผู้ต้องขัง พบว่า ที่นอนของผู้ต้องขังมี ความคับแคบ เนื่องจากผู้ต้องขังมีจำนวนมากจนเกินมาตรฐานของความกว้างของที่นอน ดังนั้น เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาจะต้องคัดย้ายผู้ต้องขังกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ต้องขัง เพื่อให้มีจำนวน ผู้ต้องขังที่เหลือมีความเหมาะสมกับที่นอน

1.3 ผลการวิจัย พบว่า ภาพลักษณ์เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทัศนะของ ญาติผู้ต้องขังภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานเรือนจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ยังมีจุดอ่อนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขทุกด้านให้อยู่ในระดับที่เป็นที่ยอมรับของญาติ ผู้ต้องขัง หรือบุคคลโดยทั่วไปได้ ทั้งนี้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเรือนจำและกรมราชทัณฑ์

เมื่อพิจารณาด้านกายภาพ พบว่า มีสองด้านที่อยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ความสะอาด สะดวกสบาย ของห้องเยี่ยมญาติ และความชัดเจนในการพูดคุยกับผู้ต้องขังขณะเยี่ยมญาติ โดยด้าน ความสะอาด สะดวกสบาย ของห้องเยี่ยมญาตินั้น เกิดจากญาติผู้ต้องขังเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังแต่ละวัน มีจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดความสกปรกได้ง่าย ดังนั้น เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะต้องจัด

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบความสะอาดของห้องเยี่ยมญาติเป็นการเฉพาะ และทำความสะอาดตลอดเวลา ซึ่งสามารถดำเนินการได้ง่าย เนื่องจากมีแรงงานผู้ต้องขังนอกเป็นผู้ดำเนินการ เพียงแต่เจ้าหน้าที่คอยให้การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ส่วนความชัดเจนในการพูดคุยกับผู้ต้องขังในขณะที่เยี่ยมญาติ มีปัญหาและควรแก้ไขปรับปรุงลักษณะเดียวกับเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

สำหรับด้านบุคลากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสวัสดิการของเรือนจำ พบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้วาจาสุภาพ อ่อน โชน ยิ้มแย้ม แจ่มใส ของเจ้าหน้าที่กับญาติผู้ต้องขัง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์หลายชนิดและทันสมัย การจัดเลี้ยงอาหารให้กับผู้ต้องขังที่ถูกสุขลักษณะ การจัดที่นอนให้กับผู้ต้องขังที่มีความกว้างขวางเพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาและควรแก้ไขปรับปรุงลักษณะเดียวกับเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังพบว่าการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังเมื่อเจ็บป่วยยังไม่ดีพอ ทั้งนี้เนื่องจากเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนผู้ต้องขังจำนวนมาก ทำให้อยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้น ผู้ต้องขังป่วยจึงเพิ่มจำนวนขึ้นทุกวันจนทำให้สถานที่สำหรับรักษาพยาบาลผู้ต้องขังเกิดความคับแคบ เจ้าหน้าที่พยาบาลไม่สามารถให้การบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วยได้อย่างละเอียดและทั่วถึง ดังนั้น เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรประสานงานกับกรมราชทัณฑ์ในการจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่พยาบาลเพิ่มเติม ในขณะที่เดียวกันควรประสานงานกับสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลจังหวัดในการจัดส่งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลให้เข้ามารักษาพยาบาลผู้ต้องขังป่วยภายในเรือนจำ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วยได้อย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ทัศนคติของญาติผู้ต้องขังต่อสภาพลักษณะของเรือนจำ และทัศนคติสถานอื่น ๆ ว่าผลจะเป็นประการใด
- 2.2 ควรขยายขอบเขตในการศึกษาตัวแปรต้นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในด้านวิชาการและการบริหารต่อไป
- 2.3 ควรมีการประเมินผลเพื่อจัดลำดับ และเป็นต้นแบบของเรือนจำที่ประสบผลสำเร็จ